

ПІДПРИЄМНИЦЬКА КУЛЬТУРА В КОНТЕКСТІ ПІДГОТОВКИ ВИПУСКНИКІВ АГРАРНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ДО РОБОТИ В УМОВАХ РИНКОВИХ ВІДНОСИН

**Краснікова О. М., доцент кафедри
фінансів і кредиту, к.е.н., доцент**

Перехід економіки сучасної України від командно-адміністративних методів господарювання до ринкових, суттєво актуалізувався у зв'язку з асоціацією з країнами Європейського Союзу, яка, як відомо, запрацювала у повному обсязі з 1 вересня 2017 року. Звідси впливає висновок про необхідність постійної і змістовної роботи усіх інститутів державної влади та органів місцевого самоврядування над тим, щоб були усі необхідні економічні, політичні та морально-етичні передумови для успішної конкуренції вітчизняних товаровиробників як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках товарів і послуг. Останній з щойно згаданих сюжетів має безпосереднє відношення до функціонування вищих навчальних закладів України, включаючи і ті, які безпосередньо стосуються аграрного сектору економіки нашої держави. Важливим з цієї точки зору видається реалізація у навчально-виховному процесі аграрних закладів вищої освіти виховання того, що уособлює у собі поняття «підприємницька культура», без оволодіння якою буде складно конкурувати на ринку товарів і послуг нашому аграрному бізнесу, який з кожним роком посилює свою присутність не лише всередині держави, але й далеко за її межами.

На превеликий жаль доводиться констатувати, що загальна культура суспільства перехідного періоду, який, до речі, невинновано затягнувся, не сприяє формуванню у студентської молоді світоглядних цінностей, на яких базується мораль і право у найрозвинутіших країнах світу [1, с. 43]. Цей висновок стосується і категорії підприємництва як рушія соціально-економічного прогресу. Досвід тих країн, які успішно подолали перешкоди становлення ринкової економіки (наприклад, країни Балтії), свідчить, що саме

широкий розвиток дрібного і середнього бізнесу сприяв виходу їх з кризи. Що ж до України, то становлення вітчизняного підприємництва і, відповідно, підприємницької культури супроводжується багатьма негативними моментами, які обов'язково слід пояснювати студентам чи не на кожному кроці, особливо у тих навчальних курсах, які мають безпосереднє відношення до економіки, включаючи, звичайно і фінансові аспекти проблеми. Усі ми добре проінформовані про те, що початковий капітал, про що писав у своїх працях ще Карл Маркс, часто-густо має напівлегальне, або навіть і нелегальне походження. Обдурювання покупців, постачальників, партнерів, найманих працівників, приховування від оподаткування отриманого прибутку у тих же офшорах, стали невід'ємною практикою нашої дійсності. Загалом слід визнати, що на початку 90-х років XX ст. в українському бізнесі першими почали працювати люди, які не мали, м'яко кажучи, цивілізованих моральних устоїв. При цьому їх мета була доволі простою: купити дешевше, продати дорожче, а отриманий прибуток не вкласти у виробництво чи соціальну сферу, а використати їх для свого задоволення. Усе це, звичайно, негативно впливало на незміцнілу психіку і мораль студентської молоді [1, с. 15]. Чому ж ми опинились у такому становищі? Головні причини: економічні – нестабільна економічна ситуація в країні, інфляція, високий рівень оподаткування та відсотків за кредити; адміністративні – складна система реєстрації для підприємців; криміногенні – рекет, корупція; соціально-психологічні – стереотипи, які склались у суспільстві; правові – закони не стимулюють достатньою мірою розвиток підприємництва, а також, і на цьому слід наголосити, проблеми пов'язані із системою освіти, особливо стосовно економічно-правових знань молоді [2, с. 29]. Слід зазначити, що у країнах Західної Європи та Північної Америки активне залучення культури підприємництва наклало свій відбиток на загальну культуру, сформувало особливу систему правових та естетичних цінностей, котрими пишається світове співтовариство. Орієнтиром усієї системи є баланс між максимальним прибутком та суспільною відповідальністю.

На жаль, наша вітчизняна педагогіка слабо інформує як шкільну, так і студентську молодь про сутність підприємництва, якості, можливості і правові норми, якими повинна володіти людина у бізнесі. Зрозуміло, що не всі випускники вишів у майбутньому оберуть професію, пов'язану з підприємництвом. Проте для того, щоб з гідністю увійти й успішно адаптуватись у ринковій економіці, кожен повинен володіти відповідними знаннями, уміннями і навичками, що, власне, і є змістом того, що педагогіка розуміє під поняттям «компетентність». Саме тому освітні заклади усіх рівнів акредитації через економічне і правове виховання мають закласти у свідомість молоді шаблон підприємництва, база якого – почуття величезної моральної відповідальності перед країною. А досягається це шляхом підвищення рівня економічної і правової освіти, розробки нових навчальних програм і методик для вивчення основ правового забезпечення підприємництва, формування необхідних сучасному суспільству світоглядних настанов.

Список використаних джерел:

1. Свіржевський Микола. До проблеми економічного виховання учнів / Микола Свіржевський// Трудова підготовка в закладах освіти. – 2002. – № 1. – С. 15-17.
2. Вихрущ Анатолій. Система трудового виховання: закономірності становлення і розвитку / Анатолій Вихрущ// Трудова підготовка в закладах освіти. – 1998. – № 3. – С. 28-34.
3. Лапінська О. О. Проблема толерантності в умовах ринку/ О. О. Лапінська// Все для вчителя. – 2001. – № 4. – С. 44-45.